

Ἄργειφόντης.

Scriptis Dr. phil. Otto Neckel.

In dissertatione quam equidem conscripsi „de nominibus graecis compositis, quorum prior pars casuum formas continet“ Lipsiae 1882, pag. 48—52 egi de Mercurii cognomine ἄργειφόντης. Postquam virorum doctorum sententias usque ad hunc diem prolatas refutavi, ipse contendi vocem ἄργειφόντης ortam esse ex voce ἀργειοφόντης neque aliud eam posse significare ac „ὁ τὸ ἀργεῖον φονεύων“ = „is qui splendidi aliquid interficit“. Quam significationem consentaneam esse Mercurio ψυχοπομπῶ demonstrare conatus sum et splendidum illud, quod interficit Mercurius, esse splendorem diei dixi.

Cui explicationi a nobis tentatae repugnare videntur illi loci, quibus de aliis usurpatum est compositum illud: Sophocles Apollinem appellasse fertur ἄργειφόντην, idem cognomen legitur in Alcmanis fragmento 34 (ed. Bergkii, poet. lyr. III), ubi de Baccho videtur esse dictum. Minoris esset momenti, quod Parthenius Nicaenus Telephum ἄργειφόντην nominasse traditur, quia scriptor ille Alexandrini aevi est. — Num re vera Sophocles Apollini cognomen ἄργειφόντης indiderit dubium est. Locum Et. Gud. 72, 52 Nauckius, trag. fragm., Soph. fragm. 917 corruptum esse contendit; in anecd. Paris. IV, 60, 21 legitur:

Ἄργειφόντης ὁ Ἐρμῆς παρ' Ὀμήρω καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ· ἐπεὶ δὲ Ἀπόλλωνος καὶ Παρθενίω καὶ ἐπὶ τοῦ Τηλέφου,

quem locum Meinekius anal. Alex. pag. 286 exhibet hunc in modum:

Ἄργειφόντης ὁ Ἐρμῆς παρ' Ὀμήρω καὶ παρὰ πολλοῖς· παρὰ δὲ Σοφοκλεῖ καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ παρὰ Παρθενίω καὶ ἐπὶ τοῦ Τηλέφου.

Non recte, puto. Lenius certe remedium corruptelae praesto est, cum scribimus:

Ἄργειφόντης ὁ Ἐρμῆς παρ' Ὀμήρω καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ· ἐπὶ δὲ Ἀπόλλωνος παρὰ Παρθενίω καὶ ἐπὶ τοῦ Τηλέφου.

Quod si comprobas, Sophocles Homerum secutus — quod quidem nemini mirum videbitur — Mercurium, Parthenius autem Nicaenus Apollinem et Telephum ἄργειφόντην appellavit. Sed quoquo modo res se habet, quaerendum est num nostra explicatio in Apollinem cadere possit,

sive Sophocles sive Parthenius ἀργειφόντην eum appellavit. Quo iure solis deus possit appellari „splendidi interfecto“ non facile intelleges; multo aptior videtur versio „hellschimmernd“, quam invenit Zacher de prioris nominum compositorum graecorum partis formatione, Hal. Sax. 1873 pag. 34, vel „durch Glanz tötend“ a Clemmio in Curtii Studiis VII, 34 prolata, quas virorum doctorum opiniones nos non comprobavimus cf. diss. pag. 49 seq. — At non diximus ἀργειφόντην eum esse qui splendorem diei vel solis interficit — quam explicationem in Mercurium quidem cadere contendimus —, sed omnino qui splendidum, splendidi aliquid interficit. Non igitur intellegimus cur non liceat occasione data ἀργειφόντην de alio deo usurpari, qui splendidi aliquid interfecerat. Splendidum interficiens ille quoque appellari poterat, qui interfecerat serpentem, quae graece nomine ab eadem radice repetito dicitur ἀργῆς. Qualis fuerit contextus loci Sophoclei — si modo Sophocli tribuendus est — nescimus, at non abs re esset quod suspicatus est Meinekius anal. Alexandr. p. 286: „Apollinem qui ἀργειφόντην appellavit Sophocles a Dindorfio neglectus forsitan Pythonis anguis interfectorem intellegi voluit“ (cf. anecd. Paris. l. l. ἢ οὐ ὄφιν τὸν Πυθῶνα ἀνεῖλε), „quemadmodum Achaeus de Adrasto, draconis cuius morsu Opheltas periit interfectore, dixerat ἀργῆν ἔπεφνε“. Eodem modo Telepho ἀργειφόντης cognomen indidisse Parthenium Nicaenum Meinekius l. l. existimat hunc in modum pergens: „nec dubium mihi est quin etiam Parthenius qui Telephum ἀργειφόντην appellavit reconditam aliquam fabulam respexerit qua Telephus draconem interfecisse perhibebatur.“ ἀργειφόντης igitur his locis vertendum esse censeo „Schlangentöter“; ὁ τὸ ἀργεῖον φονεύων est ille qui τὸ ἀργεῖον θηρίον, quod ἀργῆς appellatur, interfecerat. —

Superest locus Alemanis fr. 34 (ed. Bergkii, poet. lyr. III):

Πολλάκι δ' ἐν κορυφαῖς ὄρεων, ὅκα
 θεοῖσιν ἄδη πολύφαιμος ἐορτά,
 χρύσιον ἄγγος ἔχοισα μέγαν σκύφον,
 οἷά τε ποιμένες ἄνδρες ἔχουσιν,
 χερσὶ λεόντειον γάλα θήσασ,
 τινὸν ἐτύρησας μέγαν ἄτροφον ἀργειφόνταν.

Agitur hoc loco haud dubie de comite aliqua Bacchi, — quae Bergkii quoque est sententia. ἀργειφόνταν accusativus coniectura est Welckeri. Quae si vera est, caseum appellavit poeta ἀργειφόντην; id certe esset „hellschimmernd“. Sed codices Athenaei, apud quem fragmentum illud exhibetur, praebent ἀργειοφονται, ἀργειοφονται, quorum auctoritate dativum et formam diphthongo *ει* scriptam retinendam esse existimo. Tum Bacchum intellegi voluit poeta; fortasse etiam scripsit ἀργειοφόντα, quam formam correpta ante vocalem diphthongo *ει* metrum dactylicum non respuit. ἀργειφόνταν dixisse Alemanem correpta antepaenultima Bergkii non mihi persuasit. Nam primum quidem nihil est quod testetur dactylis cyclicis qui dicuntur usum esse poetam. Stropha constat e tetrapodiis dactylicis et clauditur — nam hunc versum strophae novissimum esse Bergkio concedo — hexapodia dactylica. Tum Bergkii sententia

non fulciri mihi videtur loco grammatici Hamburgensis ab eo citati. Locus ille corruptela laborat:

Philolog. X, 350: τὰ παρὰ τῆ γραφῆ διαφορούμενα· εἰσὶ ταῦτα· ἀργειφόντης. καὶ τύρος ἐν τηρήσας μέγαν ἀργύφαν. ἀργιφόντια. εἴκελος ἀστεροπῆ καὶ τὸ ἴκελος κτλ.

Emendavit Welcker, Mus. Rhen. X, 256:

τὰ παρὰ τῆ γραφῆ διαφορούμενα· εἰσὶ ταῦτα· ἀργειφόντης καὶ
τύρον ἐτύρησας μέγαν ἄργυρον ἀργιφόντιαν.

εἴκελος ἀστεροπῆ καὶ τὸ ἴκελος κτλ.

Ipse grammaticus dativum exhibet — nam *ι* quod dicimus subscriptum deesse nihil refert, idem verbis τῆ γραφῆ deest —, qui casus codicum quoque auctoritate confirmatur. *ει* diphthongum codicum auctoritate commotus retinendam esse et errasse grammaticum existimo. Cuius sententia si vera esset, tamen non liceret concludere *ι* illud breve esse, scriptura i. e. „durch die Schreibung“ dicit differre verba, non quantitate. Discrimen illud scripturae notissimum est cf. οὔρι-, ὄρει- apud Euripidem cf. diss. pag. 47. Quibus de causis forma ἀργειφόντια (fortasse ἀργειοφόντια) retinenda est.

Quo iure Bacchus dicatur splendidi interfecto difficile est ad cognoscendum. Fabula, ex qua Bacchus serpentem interfecerit, nobis non traditur; fieri quidem potest ut Graecis sive Alemani eiusmodi fabula nota fuerit. Cum Bacchi natura et indole — cf. quae de ea disseruit Preller, gr. Myth. I, 519 seq. — congrueret ea quam de Mercurio statuimus explicatio: ὁ τὸ ἀργεῖον φονεύων esset ille qui splendorem — non diei, ut Mercurius, — sed anni sive veris interficit.

Vidimus his quoque locis a nobis tractatis explicationem nostram non modo non labefieri, sed fulciri et confirmari. Quam quidem veram esse quis in re obscura et dubia contendere audeat? Si non ab omni veritatis specie eam abhorreere confiteberis, contentus ero.